

A NÉP BARÁTJA

(S. Röpi.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

Vérrel szerzett drága hazánk egyik böcs férfiának a volt a jelszava: „A haza minden előtt!” — Mi is tehát mielőtt a külföldi dolgokba, világeseeményekbe bocsátkoznánk, beszéljünk minden előtt —

A haza ügyeiről.

Nemzeti képviselőink 5-dik ülése e folyó hó 18-dik napján ment végbe, melyben az országgyűlési 6 jegyző választása határozatván el, — megválasztottak: Bihar megye képviselője Csengeri Imre 218 szavazattal, Jura György 204, Ignatovich Jakab 180, Tanárky Gedeon 176, gróf Keglevich Béla 159 és Debreczen város jeles papja és országgyűlési képviselője Révész Imre 134 szavazattal. A közbizalom által megtisztelt e derék férfiakat harsány éljenzéssel üdvözölte a képviselőtestület azután Nyári Pálnak azon indítványa, hogy a képviselőház megalakulása mindjárt másnap történjék, elfogadtatott. Másnap ápril 19-kén volt a nemzeti képviselők alakuló gyűlése, mely alkalommal a követek nagyobb része diszruhában jelent meg. Először az ősz Palóczy (korelnök) érzékeny és megható bucsut vett a képviselőktől s helyét a megválasztott rendes elnök Ghiczey Kálmánnak, Komárom megye képviselőjének engedte át, ki, elnöki székét a ház éljenzése közben elfoglalván, gyönyörű beszéddel köszöntött be. Elmondá, hogy elnöki tisztét igaz magyarhoz illő részrehajlatlanság-

gal fogja vinni. Tisza Kálmán alelnök, derék képviselőnk meleg szavakban köszönte meg alelnökké választatását; egyszersmind elmondá, hogy majdnem emberi erőt haladó a feladat, melyet most meg kell oldanunk, nekünk most bátraknak kell lennünk, de óvakodni kell a vakmerőségtől; nekünk okosoknak és előrelátóknak kell lennünk, de felettébb vigyázni egyszersmind, nehogy ezen két, — magában véve megbecsülhellen tulajdonság tulmérése által gyáva politikát kövessünk; óvatosságból magunk adjuk fel azt, mit veszélyeztetni nem akarunk. Azután a másodalelnök b. Podmaniczky Frigyes köszönte meg rövid szavakban megválasztatását s beszédét azzal végezte: „Éljen az összetartás! éljen a haza! (Éljen!)

Az ülés e napjának többi része nagyobbbrészt a kifogás és gyanu alatt levő képviselők igazolásával tölt el.

A képviselőtestület 7-dik ülése ápril 20-kán volt. Először a derék Csanádmegye közönségének kérelme az országgyűléshez olvastatott fel, melyben a haza képviselői felszólítottak, „hogy az ország alkotmányos jogait minden idegen törvény-, különösen a február 26-diki császári leirat ellen védelmezzék.“ E kérelem örvendetes tudomásul vétetett. Végül ismét gyanu alatt levő három követnek igazolása jött tárgyalás alá. Az ezek feletti vitatkozás oly nagy zajjal folyt, hogy az elnök kénytelen volt ezuttal az elnöki csengettyüt használni, hogy a csendet és rendet helyreállítsa.

Már most ha ugy tetszik kedves polgártársaim, beszéljünk valamit a hazai egyéb dolgokról is. Nem

tudom, hallották-e kedves polgártársaim azt, hogy a cs. k. főtvényszék, megyetörvényszék sat. helyébe kerületi táblát s váltótörvényszéket állítanak fel, mely május 1-jén veszi kezdetét. Csak egy a baj ebben is kedves polgártársaim, nevezetesen az, hogy nagyobb részint civilizátorokkal (kormányhivatalnokok) rakták meg e hivatalokat. Így juttott bele Bobeszt cs. k. megyetörvényszéki elnök is, aki Egerben nemrég olyan szörnyű macskazenét kapott, hogy megemlékszik rá halálos órájában is. Az ilyesmi törvénytelen és nemzetellenes kinevezések ellen azonban kedves polgártársaim óvást is tesz minden magyarszemlű, jóra való megye és királyi város. Zemplénmegye már meg is kezdte s feliratot is terjesztett a hétszemélyes kir. táblához, melyben kikél erősen az 1848-diki törvények hatalma által megölt kerületi táblákhoz s váltótörvényszékekhez történt törvénytelen és nemzetellenes szellemű kinevezések ellen. Hogy a Biharmegyében kinevezettek nem esnek e kifogás alá, ezt mondanom sem kell kedves polgártársaimnak. Ugyancsak ez a Zemplénmegye az, mely április 15-diki közgyűlésében tiszteletbeli bizottmányi tagokul számos jeles külföldi és hazai férfit választott meg, mint a többi közt: Napoleon herceget, gróf Cavourt, Garibaldit, Klapkát, Túrtrt, Vettert, Pulszkyt, Ujházyt sat.

Makó városá pedig kedves polgártársaim minden volt honvédnek és az 1848—49-diki háború alatt szabadcsapatban szolgált szülőltjének egy házhelyet rendelt adományozni. Így jutalmazza e derék magyar város azokat, kik a szabadságért és dicsőségért vért adták. —

Hát azt hallották-e kedves polgártársaim, hogy ülte meg Beszterce város azt a napot ápril 15-kén, amidőn a császári hivatalnokok működése megszűnt? Elővették a nemzetiszinü zászlót, azután a román és német lobogókat s azzal járták be a várost, miközben néhány kétféjü sást is levertek. Már most pedig beszélek egyet-mást arról is —

Mi hír a külföldön?

Az ujságok legujabban mindenfelől azt rebesgetik, hogy a Durazzótól az osztrák határokig az adriai partok ostromzár alá vannak téve, vagyis, hogy világosabban szóljunk szeretett polgártársaim: fegyveres erővel vannak a szélek megrakva, hogy a

Garibaldi és Klapkaféle kiszállások ameddig csak lehet, akadályoztassanak. Ez az előrealó vi gyázat pedig épen nem felesleges, ha azt tudjuk, hogy az olaszországi hajóhad, mely Ancónánál gyűl össze, oda van utalva, hogy az adriai tengeren czirkáljon, kalandozzon. A közelgő háború kitörését még inkább megerősíteni látszik kedves polgártársaim azon körülmény, hogy most Olaszországban megint három önkintes hadtest alakul, amelyek szintén a híres vitéz Garibaldi vezetése alá bizatnak, mert jól tudja azt Viktor Emánuel olaszkirály, hogy jobb kezekre alig is bizhatná. Szintén Olaszországból (Milánóból) írják: hogy az olasz kormány két nagy hadtestre osztá fel seregét, egyiket a híres Cialdini parancsnoksága alatt Bolognától Piacenzáig, a másikat Lamarmora tábornok alatt a lombard határok fedezésére rendeli, nem annyira támadási szándékból, mint gondolják, hanem inkább azért, hogy minden történhetőre készen legyenek s a veszélylyel kaczagva nézhessenek farkasszemet.

Turini tudósítás szerint Garibaldi néhány napig gyöngéledő beteg volt, de azért folytonosan hazája boldogságán fáradozott soha nem nyugvó lelke.

Párisban pedig nagyon emlegetik, mintha közelebb Garibaldi úgy egyezkedett volna Klapkával, hogy míg ő az Ausztria által birt Velenczét megtámadja hódító vitéz seregével, addig Klapka, ugyanazon időben oda munkálkodjék, hogy Magyarországon, Lengyelországban s a dunai fejedelemségekben forradalmat idézzen elő.

Bécsben is megkezdtek közelebb az országgyűlést kedves polgártársaim. Azok a jó bécsiek (dicséretökre mondva) egyik követjekül igen derék, szabad gondolkozású és igazságszerető embert választottak meg, kit Suzelkának hínak. E derék férfinak azonban akadt egy másik követjársa, bizonyos Berger nevű, aki a szabadelvü Suzelkával épen ellenkezőleg érez és gondolkodik. Nagyon természetes, hogy két ellenkező véleményű ember nem igen szokott egymás mellett megférni s így Berger is azon gondolkozott, hogy turhassa ki Suzelkát az országgyűlésről. Kapta tehát magát s mielőtt az országgyűlés megkezdődött volna, a szegény Suzelkát mintegy 200 forintnyi adósság miatt aznap reggel beperelte s az országgyűlés elé hozatott e különben magánügy. A becsületes szívü Suzelka mélyen megsértetvén ezáltal, leköszönt; de a bécsi nép ezt el nem fogadta, hanem társaságot alakítottak többen, hogy

a derék Suzelkának minden adóssága ki legyen fizetve s e célra már több mint huszezer forint gyűlt össze. Ez a jeles ember az kedves barátaim, aki nemrég ilyenforma bölcs és okos tanácsot adott, hogy „Magyarország ellen nem lehet erőszakot használni, mert az illetők akkor könnyen darázs-fészekbe nyulnának!” (Azt pedig jól tudhatja mindenki, hogy a darázs-csipés sokszor veszedelmes, sőt gyakran halált is okozott okozni.) Hanem itt is teljesült az a régi példabeszéd, hogy aki másnak vermet ás: maga esik belé! mert Berger ur, ki derék képviselőtársát kiszorítani akarta, még akkornap s a következőkön olyan macskazénét kapott, milyen nagyszerű, emberemlékezet óta nem történt Bécsben. Ugy kell neki, — megérdemelte! Már most pedig ismét tovább mehetünk s szóljunk —

A Kossuth-bankó perről.

A magyar bankjegyek pere kedves polgártársaim megint felmerült ennek a hónapnak 16- és 17-dik napján az alkotmányos törvényszék előtt Londonban. Alperes Kossuthnak két ügyvéde jelent meg a kitűzött napra. (Egyiknek Collier, a másiknak Giffard a neve.) Collier körülbelől azt ismételte bővebben, mit Kossuth a multkor hevenyében elmondott (mit a Népbárátja után kedves polgártársaim már tudnak). A felperesnek azon állítására, hogy ő magyar király létére egyedül van jogosítva magyar bankjegyek kibocsátására, megjegyzi, hogy a törvényszék azt tudomásul nem veheti, míg kellek be nincs bizonyítva, hogy a felperes csakugyan jogszerű magyar király, azonban még ha ez állni fog — folytatá az ügyvéd — a nemzetközi jog még koránt sem szabadít fel minden fejedelmet korlátlan bankjegy-kibocsátására. Az angol törvényszék csak akkor léphetne fel, szerinte, ha ki lehetne mutatni, hogy az alperes Kossuth hamisította a felperes gyári jegyét. Erről azonban szó sincs, sőt felperes panasza sem szól hamisításról. Ha hamisítás forogna fen, — szól az ügyvéd — akkor ez ügy különben is az esküdtszék elé kerülne. Mit kíván tehát az osztrák császár — folytatá az ügyvéd — a jelen törvényszéktől? Nem kevesebbet, mint azt, hogy tegyen számára rendőrségi szolgálatokat, ha ő maga nem elég erős, hogy a Kossuth-bankók Magyarországra vitelét s ottani elterjesztését akadályozza. Az osztrák császár attól tart, hogy kormányja Magyarországon kárt vallhatna e jegyek kö-

vetkeztében. A panasz e szerint megsemmisül; mert 1. fölperes nem az, minek magát kiadja. 2. Day és fia (kik a bankó nyomással voltak megbízva) hit alatt kinyilatkoztatták, hogy Kossuth soha őket bármi jegyek hamisításával meg nem bizta; 3. Kossuth kinyilatkoztatta, hogy e jegyeket nem akarta forradalmi célokra használni, csak akkor terjeszteni, ha felperes hatalma Magyarországon meg lesz törve s az országgyűlés e jegyek kibocsátását jóváhagyja. E jegyek tehát a felperesnek nem lehetnek kárára, kinek egyébiránt, ha magyar király volna, sem lenne joga az országgyűlés jóváhagyása nélkül bankjegyeket kibocsátani. A másik ügyvéd Giffard az előtte szólónak utóbbi megjegyzését történeti adatokkal is fejtegeté. Ezzel a tárgyalás elhalasztatott; — annál fogva ezuttal én sem mondhatok többet kedves polgártársaimnak; hanem a végső eredményt majd tudatom annak idejében, addig pedig csak olvassassák szorgalmasan a Népbárátját; ha a világfolyását nem holmi mende-monda után, hanem úgy amint van, akarják tudni.

Replika.

„Haza ellenei vagytok, prókátorok!”
Igy kiált, ordít ránk egy hatalmas torok;
„Keresetünk, perünk nincs; szerepre vágyunk
S a fejedelmi kegynek csak fittyeket hányunk.“ —
Mit mondjunk e vádra? elhallgassuk szépen?
Hisz hamis vád ellen az sem volna szégyen!
Mert a becsületnek, mit a hon jól ismer,
Mentegetőző szó s védelem nem is kell! . .
Igaz, nem veszekszünk a koncezon és kincsen:
Mi tagadás benne? most egy perünk sincsen!
Igaz, hogy régen folyt köztünk egy kövér per,
Amely három század előtt kezdődék el;
E perből — amelyre oly sok költség kellett —
A tömérdek munka és fáradság mellett,
Már alig várhattunk kövér nyereséget;
Csináltunk hát benne egy jó egyességet.
Ez egyesség egyik főpontja azt tartja:
Hogy nem lehet hazánk a zsarnokság rabja;
És ha még tovább is úgy keseritene,
Mint tizenkét éven át az idegenek:
A pennát letévén, összevettét vállal.
Állunk harczot régi ellenünk hadával. . .
A másik pont pedig arra kötelez le,
Hogy egyikünk sem fog semmi fontos perbe,
Mig ez egyességet végre nem hajthatjuk, —
Amiért vérünket is, ha kell od'adjuk! —
És ha e nagy munka — az isten ne adja! —
Éveken keresztül szüntelenül tartna:
Inkább odaadjuk minden vagyónunkat,
Mint igában hagyjuk szeretett honunkat;
Inkább száraz kenyér s viz lesz táplálékunk,
Inkább folyjon vérünk, mintsem maradékunk
Rabbilincsben nyögve, szolganépet nemzzen, —
Hajh! e gondolatra lelkünk összeressen! —

Inkább sohse légyen egyetlen pertünk se;
 Erszényünket inkább lapos guta üsse;
 Inkább veszszen el e prókátor-fajzat,
 Mint rabszolga légyen a jövődő magzat! —
 Szent igaz, hogy mi ily szerepekre vágyunk,
 Mert a szent szabadság napi imádságunk! —
 És vigasztalásunk, hogy az egész nemzet
 Ily érzületünkben fogott velünk kezét!
 A hazának minden polgára így érez! . .
 Hát mi gondolatlan rágalm beszéd ez,
 Hogy ne hány osztály van itt Magyarországon,
 Mely nem kap a kegyen s osztrák alkotmányon?! —
 Prókátor beillik a honvéd seregbe,
 De sok hős a honnak rozg ügyvéde lenne!

Egy debreczeni prókátor.

Viktor Emánuel olaszkirály életrajza.

Egyik példabeszédünk azt tartja, hogy „az alma nem esik messze fájától.” Hogy mennyiben áll ez, lássuk meg a jelen század egyik legnevezetesebb férfiát.

Olaszország, — mint Magyarországon az alföld, fel-föld, kerületek, — szintén el van nevezve Szárdinia, Lombárdia, Nápoly, Velence és Róma tartományokra; azzal a különbséggel, hogy Róma és Velence most más más uralkodó birtokában van. Az elől említett Szárdiniának volt egy derék fejedelme Károly Albert, ki népének boldogítását tűzte mindenek felett céljául s hogy 1848. évi mártius 4-kén kimondotta, mikép „kell hogy az ország kormányzásában a nép is részt vegyen.” Kapott az alkalmon Lombárdia is és uralkodójától szintén ily szabadságot, alkotmányt követelt. Uralkodójuk, Ausztria ezt megtagadta, melyért forradalom ütött ki. Az olaszok a szabadsághős Károly Albert mellé csatlakozni kívántak s kész lett a háboru Ausztriával. És bár szerette a békét mind a kétfél, elkerülhetetlen lett, hogy egyszer egyik, másszor a másik fél kaptiválta meg a másikat.

Fáradt kisdud sereg élén, Károly Albert elszánt csatákat vitt. E seregben egy ifju vitéz, ki előljárt a hadban s a katonaságot, — nem félve a halált osztó löszerek és kard csattogásától — ekint buzdította: „utánam vitéz honfiak! itt a csatamezőn terem a dicsőség virága! a hadi zaj, mint madarak a természetet, minket dicsőitene! előre! éljen Olaszország!” az az ifju mondom Olaszországnak ez idő szerinti megváltója, a hős Károly Albert fia **Viktor Emánuel király.**

Született 1820. márczius 14-kén Turinban. Mint gyermek kényelmesen nőtt, de mint ifju edzett s bátor katona és tudományos emberré mivelletett, annyira, hogy királyilag kitűnék észtehetsége és érteleme. 23 éves korában Mária Adelheid ausztriai hercegnőt vette nőül. —

Az 1849-dik év Olaszhonra nézve is gyászos volt. A lecsilapított zavarok után teljes erő fordítottatott ellenök s legyőzettek. Ausztria és Viktor Emánuel közt azonban béke kötöttet.

E nagy csapás a szárdinai király lelkét nem törte meg, de sőt az idegenföldről hozzá menekült forradalmi embereket pártolása alá vette s alkalmat keresett 1853-dik évben a krimi hadjárat alkalmá az oroszok elleni csatában való részvevésre.

1859-dik évben Ausztria ellen folytatott szerencsés hadakozása, valamint Nápoly elfoglalatása tudva van olvasóim előtt. A hires franczia, ugynevezett zuáv katonaság, nemhiába nevezte őt „legvitézebb zuávnak.”

Azonban még igen sok teendője van Viktor Emánuelnek, míg kitűzött célját elérheti. Ki tudja mily sok vér foly még a harc mezéjén el, míg azon ohajtása teljesül, hogy Rómát, mely a pápa birtoka s Velenczét mely még Ausztriáé, országához csatolhatván, egységes Olaszországot alkothat és elmondhatja: „Leteszem a véres kardot, mert nagy munkámat bevégeztem s ezentul a béke ölében kizárólag népem boldogságára munkálkodom!”

E vitéz férfiuról, ki most az egész világ figyelmét annyira magára vonta, mikor a sorja ki jön, ezután is beszélek s időnkint híven előadom viselt dolgait. Hogy pedig azt is tudhassák kedves polgártársaim, honnan van az a nagy barátság Viktor Emánuel és Napoleon császár közt: megsugom egyuttal. Viktor Emánuelnek volt egy szép leánya, aki Napoleon herczegnek esztét, szívet magához vonta. Ennek a szép királykisasszonynak pedig szintugy megtetszett a csinos nyalka herczeg Napoleon s rövid ismeretség után ellakták a lakodalmat. Így jött aztán Napoleon császár az olaszkirálylyal sógorságba; már pedig azt tudják kedves polgártársaim, hogy: „míg a gyermek meg nem hal, addig nincs oda a sógorság, komaság!”

Legújabb hírek.

— A Kossuth-bankjegyperbeli ügyvédi tárgyalások folyó hó 20-kán befejeztettek és így az alkanczellár néhány nap mulva kihirdeti ítéletét, amikor tudatni fogjuk azonnal kedves olvasóinkkal, kinek lett, — vert, vagy nyert pere.

— Velenczében a hadi készülétek nagyban folynak. A vasuton Magyarországból tömérdek vágó-marhát és bort szállitanak a hadsereg élelmezésére, mely szintén naponkint új csapatokkal erősítettik.

— E hónap 21-kén Garibaldinál nagy katonai értekezlet tartatott, melyben az olasz szabadságharoz számos főtisztje volt jelen.

 **Ara 6 kr. o. é.**

Debreczen 1861. Nyomatott a város könyvnyomdájában.